

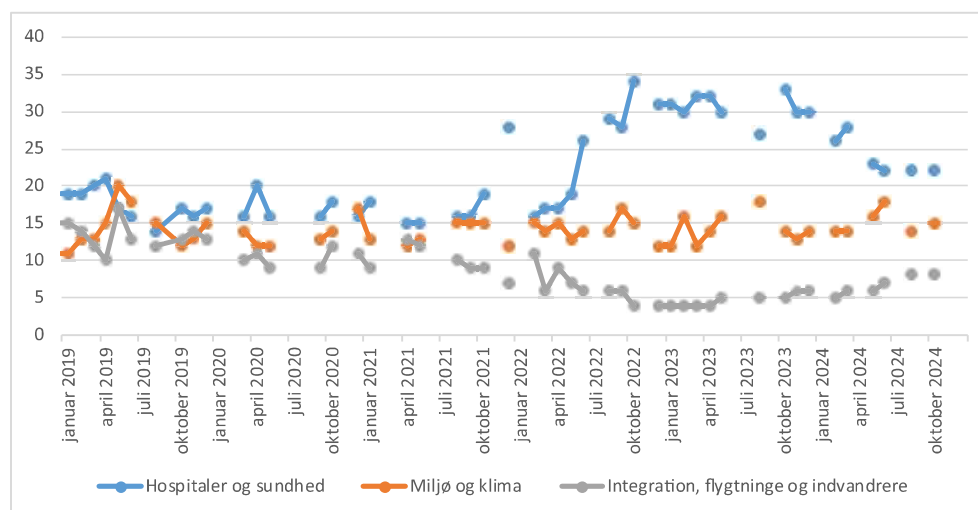
Redaktionelt forord

Den ustyrlige sundhed

Politikerne er nødt til at forholde sig til sundhedsdagsordenen. Det er dét vælgerne vil have. Over de forløbne fem år har tre temaer domineret vælgerne dagsorden. På spørgsmålet om, hvilken politisk dagsorden vælgerne opfatter som den vigtigste, politikerne tager sig af, er svaret klart: politikerne skal tage sig af ”integrations-, flygtninge- og indvandrersproblematikken” og ”miljø- og klimaproblematikken”, men allermost skal politikerne løse de problemer, der er knyttet til ”hospitaller og sundhed”. Helt systematisk, men i særdeleshed siden sommeren 2022, er det den ustyrlige sundhed, som bekymrer vælgerne (figur 1).

MARTIN MARCUSSEN
Ansvarshavende
redaktør for
Økonomi & Politik
mm@ifs.ku.dk

Figur 1: Vælgerne vigtigste dagsordener, pct.

Kilde: <https://www.altinget.dk/artikel/saadan-staar-partier-politikere-og-vaelgere-her-er-de-nyeste-tal>, 7. oktober 2024

Der er mange ting at tage fat på. Det danske sundhedsvæsen er nemlig udfordret på flere parametre. Borgerne oplever ofte variation i de sundhedstilbud, som de har adgang til. Ligesom de kan risikere at opleve en manglende sammenhæng i deres forløb, fordi der ikke altid er en rød tråd i forløbet på tværs af forskellige sundhedsaktører. Derudover er det også uomtvisteligt, at der i fremtiden kommer flere borgere, der får brug for hjælp fra sundhedsvæsenet. Det udgør en udfordring for brugen af økonomiske og personalemæssige ressourcer. Der er en akut mangel på sygeplejersker, læger og andre sundhedsansatte, der er meget lange ventetider på en række operationer og desuden en nødlidende psykiatri.

Det er ikke planer om fremtidens sundhedsvæsen, det skorter på. I 2023 kom Robusthedskommissionen med anbefalinger til fremtidens sundhedsvæsen. Den så på, hvordan der sikres mere personale og mere tid til kerneopgaven i sundhedsvæsenet. Her handlede anbefalingerne blandt andet om, at flere skal tage ydervagter, flere skal op i tid, sygeplejersker skal overtage lægeopgaver, og flere ufaglærte skal hentes ind i et forsøg på at fastholde personale.

Også den såkaldte Lønstrukturkomité barslede med en rapport i 2023. Komiteen blev nedsat efter en mere end to måneder lang strejke blandt sygeplejerskerne i 2021. Den fik til opgave at analysere lønstrukturernes og lønudviklingen i den offentlige sektor. Den konkluderede overraskende, at sygeplejerskerne ikke er blandt de faggrupper, der har brug for at få højere løn.

Og så er der Sundhedsstrukturkommissionen, der offentliggjorde sin endelige analyse i 2024. Den blev nedsat for at reflektere over, hvordan sundhedsvæsenet skal indrettes under hensyntagen til de demografiske forandringer, hvor flere borgere forventes at få behov for pleje og behandling, fordi andelen af ældre borgere vil stige markant de kommende år.

I september 2024 følte SVM-regeringen sig så parat til at præsentere sit udspil til en sundhedsreform under overskriften ”Sundhed tæt på dig”.

Sundhed tæt på borgeren skulle først og fremmest sikres via en stærkere national styring af sundhedsvæsenet. Det skulle ske med en national sundhedsplan, en national folkesundhedslov, en national drifts- og udviklingsorganisation, et nationalt prioriteringsråd, et nationalt center for sundhedsinnovation og en national dataplatform for hele sundhedsvæsenet. Også antallet og fordelingen af læger i det almenmedicinske tilbud skal fastsættes nationalt. Hertil kommer, at der nationalt skal tages initiativ til at uddanne flere speciallæger i almen medicin, psykiatri, børne- og ungepsykiatri og geriatri. Det hele pakkes ind i en ny struktur, der blandt andet betyder, at der etableres en Region Østdanmark ved at samle Region Sjælland og Region Hovedstaden. Hertil kommer 17 nye lokale sundhedsråd med repræsentation fra regioner og kommuner.

Det er en omfattende plan. Dette temanummer af Økonomi & Politik, der er redigeret af Mickael Bech, Søren Rud Kristensen og Christian Bøtcher Jacobsen, sigter mod at belyse nogle af de mange udfordringer, som sundhedsvæsenet står over for, og ikke mindst præsentere perspektiver og potentielt løsninger på vejen mod et mere bæredygtigt og effektivt sundhedsvæsen.

Uden for tema offentliggøres to artikler. Den ene af disse går ind i en diskussion af, hvorvidt der i den senere tid kan observeres en tendens blandt forvaltningsforskere til at forskønne og forklejne de udfordringer, den danske embedsmandsstand står over for. Der argumenteres for, at hvis ikke engang de ledende forvaltningsforskere føler sig kaldet til at råbe vagt i gevær, så er der en fare for, at centraladministrationen stagnerer i selvtilfredshed. Den anden artikel kaster et blik på et nyt fænomen i udenrigspolitikken, nemlig det

forhold, at danske byer spiller en aktiv rolle i frontlinjen – endda i krigszoner.
Det konkluderes, at bysamarbejder med Ukraine ikke er for alle og enhver.

Martin Marcussen

Ansvarshavende redaktør for Økonomi & Politik